

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci proti obvinenému **Š. H.** pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 23. júla 2013 v Bratislave dovolanie obvineného **Š. H.** podané prostredníctvom obhajkyne JUDr. C. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2012 sp. zn. 3 To 93/2011 a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **Š. H.**
sa o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 19. októbra 2011 sp. zn. 1 T 86/2011 bol obvinený **Š. H.** uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od 1. apríla 2011 v Topoľčanoch na presne nezistenom mieste z mobilného telefónu značky NOKIA so SIM kartou č. X. X. X. zaslal opakovane SMS správy na telefónne číslo X. X. X., ktorými žiadal od poškodenej M. K. peniaze pod hrozbou násilia a následne dňa 4. apríla 2011 o 21.00 hodine v Topoľčanoch v Ulici M. B. X.X. X. za obchodným domom TESCO, prišiel k stojacemu osobnému motorovému vozidlu zn. Fiat Marea, v ktorom na sedadle vodiča sedel M. B. a na sedadle spolujazdca poškodená M. K., pristúpil k poškodenej a opakovane od nej pýtal peniaze

z odpredaja drog, ľavou rukou vytiahol teleskopický obušok a pravou rukou ju udrel do pravého líca, následne ju ešte udrel päšťou do stehna pravej nohy, potom ju chytil za pravú ruku a ťahal cez otvorené dvere von z auta, pričom jej hovoril, že pôjde s ním do jeho auta, a keď B. zoženie peniaze, tak ju za ne vymení, pričom z vozidla sa mu poškodenú vytiahnuť nepodarilo, lebo za druhú ruku ju držal vo vozidle M. B., následne si obvinený Š. H. prisadol do zadnej časti vozidla zn. Fiat Marea a prikázal, aby išli za autom striebornej farby, na ktorom prišiel, prišli až k reštaurácii DI Trevi v Topoľčanoch, kde obvinený z vozidla vystúpil a opakovane žiadal od poškodenej M. K. peniaze s tým, že do polnoci chce aspoň 200,- eur a pokiaľ nie, tak si ich nájde so slovami, že im bude „horieť za riťou“, čím týmto konaním u poškodenej M. K., nar. 28. 11. 1988 vzbudil dôvodnú obavu o život a zdravie.

Za to mu bol podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. za zistenia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu bol uložený aj trest prepadnutia veci, a to teleskopického obušku.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Nitre uznesením z 12. januára 2012 sp. zn. 3 To 93/2011 podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Citované uznesenie krajského súdu napadol dovolaním prostredníctvom svojej obhajkyne obvinený Š. H. a oprel ho o dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por.

Dôvody dovolania podľa písm. c/ a g/ § 371 ods. 1 Tr. por. obvinený videl v tom, že podľa rozhodnutí súdov jeho vina bola založená výlučne na výpovedi poškodenej M. K. a svedka M. B. a žiadne iné dôkazy o jeho vine zo strany obžaloby produkované neboli. Pokiaľ boli zadovážené SMS správy, takýto dôkaz je nezákonný, lebo na ich zabezpečenie nebol daný súhlas sudcu okresného súdu a aj keď Krajský súd v Nitre konštatoval, že ich obsah nie je podstatný, lebo zavinenie a právna

kvalifikácia skutku z ich obsahu nevychádza, predsa sa nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd zaoberal.

Čo sa týka výpovedí poškodenej M. K. a svedka M. B., ide o svedkov, u ktorých vzhľadom na závislosť od užívania drog možno mať pochybnosti o schopnosti správne vnímať a vypovedať o prežitých udalostiach, a preto nebolo možné sa uspokojiť len s prečítaním znaleckých posudkov o ich duševnom stave zadovážených v iných trestných veciach, ale mal byť na príkaz súdu vyšetrený ich duševný stav v predmetnej trestnej veci. Keďže súd odmietol vykonať také dokazovanie, bolo podľa obvineného zásadným spôsobom porušené právo na jeho obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

V ďalšej časti dovolania obvinený poukazoval na rozpory vo výpovediach svedkov, ktoré podľa jeho názoru neboli vykonaným dokazovaním odstránené a v tej súvislosti poukázal na obsah svojho odvolania, v ktorom upriamoval pozornosť na rozpory medzi dôkazmi a tiež uviedol, že výpoveď svedka M. Š. nebola hodnotená v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi, nakoľko preukazuje tvrdenia obvineného.

Obvinený ďalej uviedol, že z dôvodu závažných pochybností o správnosti skutkových zistení, a teda z dôvodu absencie ničím nespochybniteľných tak priamych, ako aj nepriamych dôkazov, ktoré by svedčili o jeho vine za skutok popísaný v obžalobe, je potrebné vysloviť záver, že spáchanie uvedeného skutku nebolo preukázané, a preto je dôvodné, aby súd obvineného podľa § 285 písm. a/ Tr. por., s poukazom na zásadu „in dubio pro reo“, oslobodil spod obžaloby.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. odôvodnil obvinený tak, že poukazujúc na skutkový stav veci, ktorý bol preukázaný na hlavnom pojednávaní a opierajúc sa o vykonané dôkazy na hlavnom pojednávaní, najmä o uskutočnené výpovede svedkov, poškodenej, ako aj jeho výpovede, tvrdí, že v priebehu hlavného pojednávania sa jednoznačne nepodarilo preukázať, že skutok sa stal tak, ako je opísaný v texte obžaloby a že vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý bol stíhaný a následne aj právoplatne odsúdený.

Obvinený je toho názoru, že vzhľadom na zistený skutkový stav počas hlavného pojednávania súd nemohol vyvodiť jednoznačný záver a v plnej miere sa stotožniť s názorom obžaloby, že násilím a hrozbou násilia niekoho nútil, aby niečo konal a že spáchal taký čin závažnejším spôsobom konania – so zbraňou. Vzhľadom na túto skutočnosť je toho názoru, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, s ktorým priamo súvisí nesprávne použitie príslušných hmotnoprávných ustanovení.

V ďalšom sa obvinený zaoberá skutkovými okolnosťami a dôkazmi, pre ktoré považuje svedeckú výpoveď poškodenej M. K. za nevierohodnú a pre ktoré nemôže súhlasiť s názorom prvostupňového súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že nemal pochybnosti o vierohodnosti výpovedí poškodenej M. K. a svedka M. B., s odôvodnením, že poškodená vypovedala spontánne a plynulo a aj keď sa preukázalo, že ide o osobu, ktorá užíva omamné látky, no v deň pojednávania nebola pod ich vplyvom, lebo v tom čase bola vo väzbe. Toto konštatovanie a záver súdu obvinený hodnotí len ako výlučne voľnú úvahu nezakladajúcu sa na žiadnej relevantnej skutočnosti alebo dôkaze. Čo sa týka svedka M. B., nesúhlasil s názorom súdu, že pri rozhodovaní prihliadol na jeho výpoveď z prípravného konania s odôvodnením, že sa na priebeh udalostí lepšie pamätal, keďže súd v zmysle zásady ústnosti má prihliadať na vykonané dôkazy uskutočnené v priebehu hlavného pojednávania.

So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti obvinený Š. H. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por. vydal rozsudok, ktorým vysloví, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Nitre bol z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 2 ods. 9 a § 34 ods. 1 Tr. por. v jeho neprospech a aby napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok Okresného súdu Topoľčany i naň nadväzujúce rozhodnutia zrušil a Okresnému súdu Topoľčany prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila okresná prokurátorka v Topoľčanoch a vo vyjadrení uviedla, že v konaní pred súdmi I. a II. stupňa nedošlo k žiadnym pochybeniam uvedeným v dôvodoch dovolania.

Pokiaľ ide o nevykonanie niektorých obhajcom navrhovaných dôkazov v priebehu trestného konania, poukázala na ustanovenie § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por., že proces dokazovania je ovládaný zásadou voľného hodnotenia dôkazov, pričom zákon neurčuje pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov. Vzhľadom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov možno považovať námietky v dôvodoch dovolania za irelevantné.

Prokurátorka poukázala na to, že dovolanie nemá slúžiť k revízii skutkových zistení ustálených súdmi I. a II. stupňa a ani k preskúmaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy. Je toho názoru, že skutkové okolnosti, tak ako vyplývajú z trestného spisu, poskytujú spoľahlivý podklad pre konštatovanie, že boli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu, za ktorý bol obvinený uznaný za vinného.

Preto okresná prokurátorka navrhla, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c/ Tr. por., bez preskúmania veci, odmietol dovolanie obvineného Š. H., podané prostredníctvom obhajkyne JUDr. C. L..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného Š. H. a zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití

iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Odvolanie obvineného Š. H. obsahovalo i námietky, o ktoré teraz opiera dovolacie dôvody podľa písm. c/ a g/ odseku 1 § 371 Tr. por. Preto obvinený mohol oprieť dovolanie o dôvody uvedené v týchto ustanoveniach. Iná je skutočnosť, či sú reálne naplnené.

Odvolací krajský súd sa zaoberal všetkými námietkami obvineného, ale nevyhoviel im, pričom v dôvodoch svojho rozhodnutia primerane odôvodnil, prečo im nebolo možné vyhovieť. S argumentáciou krajského súdu sa stotožňuje aj dovolací Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Vychádzajúc z ustanovení § 2 ods. 10 a 12 Tr. por. možno skonštatovať, že súdu, ktorý rozhoduje o vine obvineného, nemožno prikázať, o ktoré dôkazy má oprieť svoje rozhodnutie a už vonkoncom nie akú relevanciu má prikladať jednotlivým vykonaným dôkazom. Prečítanie znaleckých posudkov z iných trestných vecí ako listinných dôkazov nie je v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku o vykonávaní dôkazov. Preto ak v nadväznosti na ďalšie dôkazy a skutočnosti známe v predmetnej veci okresný súd pri posudzovaní vierohodnosti výpovedí svedkov M. K. a M. B. bral do úvahy i tieto listinné dôkazy, nemožno mu vyčítať, že by použil nezákonný dôkaz.

Krajský súd sa vyrovnal dostatočne presvedčivým spôsobom aj s námietkou obvineného týkajúcou sa zadovážených SMS správ a najvyšší súd sa s tým stotožňuje. Podstata skutkového deja je ustálená na základe toho, čo o veci vypovedali menovaní svedkovia M. K. a M. B..

Nezodpovedá skutočnosti, že by v rozpore so zásadou ústnosti prvostupňový súd prečítal výpoveď svedka M. B. z prípravného konania. Po tom, čo svedok na hlavnom pojednávaní uviedol, že sa už nepamätá na udalosti z kritického dňa, keď sa stal predmetný skutok, bola mu v súlade s ustanovením § 264 ods. 1 Tr. por. na návrh prokurátora

prečítaná zápisnica o jeho výsluchu z prípravného konania, na čo svedok potvrdil, že to, čo do zápisnice o jeho výsluchu v prípravnom konaní uviedol, je pravda, výpoveď urobil dobrovoľne, zápisnicu si prečítal a podpísal. Na hlavnom pojednávaní sa teda stotožnil s tým, čo uviedol v prípravnom konaní. Nič teda nenasvedčuje tomu, že by tento dôkaz bol získaný v rozpore so zákonom.

Nevyhovenie návrhom obvineného na doplnenie dokazovania pribratím znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie na vyšetrenie duševného stavu svedkov nemôže zakladať závažné porušenie práva obvineného na obhajobu. Obvinený má právo dôkaz navrhnúť. Súd však nemá povinnosť návrhu vyhovieť, ak zistí, že taký dôkaz nie je potrebný. Ak na základe existujúcich vykonaných dôkazov, vrátane listinných dôkazov, ktorými boli prečítané znalecké posudky z iných vecí týkajúcich sa vyššie menovaných svedkov súd nenadobudol závažné pochybnosti o tom, či u týchto svedkov je podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať, potom mu nemožno vyčítať, že v rozpore s § 150 Tr. por. nepribral do konania znalcov na vyšetrenie duševného stavu svedkov.

V predmetnej trestnej veci preto dovolanie obvineného nenapĺňa ním uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. a už vonkoncom nie dôvody uvedené podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Skutok, ktorý je uvedený vo výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa, vykazuje všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania, tak ako bol kvalifikovaný, vrátane spáchania činu závažnejším spôsobom konania – so zbraňou, čo je nielen otázka právna, ale predovšetkým skutková, s ktorou sa náležitým spôsobom vyrovnali súdy oboch stupňov a na tomto skutkovom závere nemôže dovolací súd nič meniť.

K dovolaciemu dôvodu uvádzanému v dovolaní podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je nutné zdôrazniť, že rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle vyššie citovaného ustanovenia obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní, ako na to správne poukázala vo svojom vyjadrení k dovolaniu okresná prokurátorka.

Z obsahu dovolania obvineného Š. H. vyplýva, že sa fakticky v ňom len formálne odkazuje na znenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V skutočnosti sa obvinený domáha toho, aby na základe iného hodnotenia dôkazov, čo je zrejmé z celých pasáží odôvodnenia dovolania, v ktorých poukazuje na rozpory vo vykonaných dôkazoch a inak ich hodnotí, bol vlastne urobený iný skutkový záver než k akému dospeli súdy oboch stupňov a síce v základnej predstave obvineného taký záver, že sú pochybnosti o tom, že sa dopustil žalovaného skutku a v takom prípade v pochybnostiach treba rozhodnúť v jeho prospech.

Takto formulované dôvody dovolania sú v absolútnom rozpore so znením ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Keďže v posudzovanej veci dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por. nie sú naplnené, preto na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa citovaného ustanovenia § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 23. júla 2013

JUDr. Milan K a r a b í n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová